

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

XI priores dies complectens

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1863

Relatio Capitis S. Jacobi Apostoli Ad Monasterium S. Vedasti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72708](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72708)

EX MSS.

nerabilem Patrem Dominum Pontium Atrebatensem Episcopum accesserunt, cum tota cordis devotione unanimiter et humiliter supplicantes, quatenus piis eorum desideriis, quæ habebant de B. Bertillæ Virginis corpore transferendo, gratum et benevolam præstaret assensum. Qui devotis eorum petitionibus pio affectu, tamquam Pastor benevolus omni petenti se tribuens, condescendens, tam libenter quam hilariter annuit postulatis, promittens quod si posset ipse tantæ solemnitati vellet præsentialiter interesse, præcepitque statum diem nominatum præfigi, et prædici VIII Idus Octobris, in quo prædictorum Abbatis et Conventus de Mareolo feliciter desideria completerentur. Adveniente igitur die fecit Deus, qui Sanctis suis nescit desesse, magnam aeris serenitatem, licet ante diem illam et etiam post eam pluviosum tempus plurimum exstitisset, quod B. Bertillæ Virginis meritis et precibus contigisse, multi fide digni, quia pius est credere, firmiter crediderunt.

ix Octob. in-
dicta transla-
tio.

Inopina sere-
nitas.

PontiusEpisc.
interest transla-
tionis.

19 Venit ergo ad solemnitatem præfixam sicut promiserat Pontifex nominatum factaque solemnitione ab ipso, et qui cum eo erant Clericis et Prælati, erectus fuit quidam scafaldus in curia B. Amandi apud Mareolum, cortinis, tapetis, et pannis variis pulcherrime ornatus, quem Pontifex venerandus, et qui cum eo erant Prælati pariter ascenderunt; ibique a Magistro Assene Canonico Atrebatensi eleganti sermone ad populum factus; præcepit Pontifex antedictis omnibus iis, qui ad solemnitatem diei cum cordis devotione convenerant, indulgentiam fieri spirituales, triginta dies de injunctis sibi penitentis misericorditer relaxando: adjungens etiam quod per quadraginta dies hujusmodi indulgentia perduraret.

Indulgentias
30 dierum
concedit.

20 Quo facto introductum fuit coram Episcopo vas illud antiquatum, in quo adhuc gloriosum B. Bertillæ corpus recumbebat: quod propria manu nocte præcedente aperuerat, et confregerat, ad cautelam aperiens et confringens, et exinde eduxit reliquias quas invenit, et caput, quod est membrum hominis principale, et ossa grossiora universis tam clero quam populo apertissime demonstravit. Demum omnia fideliter colligens, et pannis sericis circumligans, et involvens, omni choro Te Deum laudamus, et, Veni Creator Spiritus concinente, in vase novo quod ad hoc specialiter preparatum fuerat interclusit, faciens illud per quemdam aurifabrum subtiliter et firmiter sigillari, intromittens litteras suas proprio sigillo munitas, in quibus tota rei series continetur, et nomina Prælatorum qui cum eo affuerunt subnotantur; quæ in præsentī lectione, ut fidelis a posteris et melius memoriæ commendentur, duximus recitanda, in hunc modum: D. Robertus Decanus. D. Bartholom. Archidiaconus. D. Petrus Abbas Aroasie. D. Richardus Abbas de Himiaco. D. Petrus Abbas de Mareolo. D. Richardus Abbas de Monte S. Eligii. D. Agnes Abatissa Strumensis, et alii multi tam Clerici quam laici, quos ob prolixitatem nolimus nominare. His omnibus rite peractis prænotatus Pontifex ad ecclesiam regrediens, in honore B. Bertillæ Virginis quam transtulerat, Missam, cujus introitus est Gaudeamus, solemniter celebravit: qua completa, et populo licentiatum, unusquisque ad propria cum gaudio remeavit.

Reliquias
novæ thecæ
imponit, cum
litteris et
testimoniis.

Nomina Præ-
latorum qui
affuerunt.

MIRACULUM DE CÆCO.

Durante vero tempore indulgentiæ. Cetera nobis desunt.

RELATIO CAPITIS S. JACOBI APOSTOLI AD MONASTERIUM S. VEDASTI.

ANNO CHR.
MCLXXVII.
III JAN.

Molanus in *Addit. ad Usuard. in Januar.* Item relatio capitis S. Jacobi Apostoli, fratris S. Joannis, ad S. Vedasti monasterium oppidi Atrebatensis. *Eadem habet Martyrologium Germanicum.*

2 *Arnoldus Raissius in hieroglyphico Belgio de hoc magni Apostoli pignore Belgio nostro ad salutarem tutelam, atque omen quoddam defendendæ Hispanicis armis Catholicæ in Belgio religionis, commodato, hæc scribit:* S. Vedasti totius pene Belgii cantatissimum cœnobium in urbe Atrebatensi, asservat ac eximio cultu veneratur posteriori capitis partem S. Jacobi Majoris Apostoli et Hispaniarum tutelarum; quam in argenteam thecam, auro inductam, mirifici operis et valoris anno MCCCXXXVI, Vedastini ascetæ transtulerunt. In ejus circuitu legitur Gothico caractere:

Anno milleno C. ter, et totidem duodeno,
Hoc vas patratum, caput ac in vase locatur.

3 De qua parte Vuimanus asceta Vedastinus et Historicus, S. Bernardo cœtaneus, ita edisserit: Francorum Reges hoc monasterium S. Vedasti successiva devotione semper amplexati sunt, et multorum Sanctorum collectis reliquiis sublimarunt. Hoc nihilominus super aurum et topazion nobile et pretiosum Ecclesiæ nostræ de suis thesauris donarium addiderunt, caput videlicet S. Jacobi Apostoli, fratris S. Joannis Evangelistæ.

A Carlo Calvo
eis donata.

4 Licet non exprimat Vuimanus nomen Regis, a quo tam nobili thesauro ditati sunt ascetæ Vedastini; ex aliis tamen monumentis antiquioribus hujus cœnobia clarissime convincitur, Carolum Calvum Franciæ Regem caput S. Jacobi ipsi donasse; ut diserte narrat Martinus hujus monasterii Abbas Vui-

mano cœvus, in quadam epistola; additque Philippum Flandriæ Comitem qui furtive ipsis præfatum pignus S. Jacobi Hispaniarum tutelarum surripuerat profectum fuisse Compostellam, ut certior fieret an vere esset caput S. Jacobi Hispaniarum tutelarum: tandem magna ac seria indagine adhibita cognovit a multis retro annis, sacrum illud caput in Flandriam fuisse delatum. *Hæc Raissius. Brachium vero ejusdem gloriosi Apostoli, Leodii in monasterio S. Jacobi asservatur, eo delatum anno 1056, ut Ægidius Aurea vallis Monachus testatur in Theotwino apud Chapeavillum tomo 2, cap. 3 et 6, de quo nos XIII Maii.*

5 *Hoc vero die memoria agitur relationis capitis, cum Aeria iterum est Atrebatum ad S. Vedasti monasterium deportatum. Qua de translatione ista scribit Ferreolus Locrius in Chronico Belgico: Anno 1174 Philippus Princeps caput B. Jacobi Apostoli, Joannis Evangelistæ fratris, quod Ariensi B. Petri basilicæ, novis operis instauratæ, donandi studio, Vedastinis abstulerat, atque toto sexennio constanter vendicarat; tandem Alexandri Romani Pontificis monitis, et Henrici Remorum Archiepiscopi, variorumque Principum cohortationibus precibusque expugnatus, priori restituit loco.*

6 Non deerat partibus suis Abbas Martinus; qui etiam in hæc verba scripsit ad Principem: Philippo Flandriarum Comiti, Illustri et magnifico viro, Martinus Ecclesiæ B. Vedasti indignus Minister, et Capitulum B. Vedasti, dignos agere pœnitentiæ fructus. Venerabilem Abbatem S. Amandi et quosdam potentes in consiliis vestris, nobis a latere vestro direxistis, obsecrantes ex parte vestra, ut injuriam, quam Deo et Ecclesiæ nostræ irrogastis, patienter ferremus, nullamque super hoc querelam vel in Domini Papæ vel

Veritas a Philip-
ippo comite
examinata.

Idem eas reli-
quias auferi,
dein restituit.

Martini Abba-
tis Vedastini
ad eum liti-
teræ.

vel in Domini Archiepiscopi Curia faceremus; insuper et quod ecclesie nostrae non tam rationis instinctu, quam potestatis violentia rapuistis, vobis concederemus. Et injuriam quidem quam patienter tulerimus, satis vobis notum est, quomodo scilicet sine ulla Ecclesiasticae censurae reclamazione, Clementiae vestrae bonitatem expectaverimus. Sed et nunc quoque, sicut hactenus, quamvis cum multa animorum gravitate et molestia. Nobilitatis vestrae respectum ad tempus sustinebimus. Et insuper ut vos Deus de expeditione, quam aggressurus estis, sanum et incolumem, humiliter hostibus, cum triumpho gloria reducat, et ad honorem sanctae Ecclesiae cor vobis poenitens indulgeat, orabimus. Porro eundem thesaurum vobis concedere, nostrae facultatis non est, utpote qui Deo et S. Vedasto, magnifica Regum liberalitate collatus est. Si igitur eas reliquias alii Ecclesiae conferre, vel de ipsis Ecclesiam, quasi sub obtentu religionis, instaurare disponitis, neque inter nos et vos, neque inter nos et Ecclesiam, quae eas contra Deum defenditur, pacem ullam ullo pacto futuram, certissime et indubitanter sciatis. Spiritus consilii vobiscum.

Eas reliquias illi tradere recusat Abbas.

Hoc die referuntur Atribatum.

Pars Comitatus datur, ab eo Aeriensi Ecclesiae.

Miracula in ea translatione facta:

A quo scripta.

7 Porro relatum est sacrum hoc pignus in B. Vedasti monasterium in Nonas Januarii, recte in Octava B. Joannis Evangelistae. Quod quidem ab B. Jacobi Majoris sit, alterius, ipse Princeps Philippus perillustratis postmodum Hispaniis, fidele veritatis testimonium reddidit. Unde Martinum et ascetas, saltem sacri capitis sibi partem darent, magnopere rogavit; nec illi abnuere. Itaque Arienses revisens mirifice affecti, illa iisdem novo munere impertita, quam maximo in cultu habent, et accolae frequentibus venerantur votis. Martinus autem novum atque ditissimum vas jussit apparari, in quod Petrus tit. S. Chrysogoni Presbyter Cardinalis, Alexandri Papae in Galliis a latere Legatus, Frumoldo Atribatensi Episcopo, et Eustathio Montis Eligiani Abbate, cum innumera omnium Ordinum multitudine, praesentibus, xii Kal. Maii, in Octavis Paschae, sacras reliquias pietissime transposuit.

8 Prodigia quae Translationem (cui Philippus Princeps interfuit) et comitata et subsecuta sunt, plurimaeque in vetustis adyti Vedastini codicibus leguntur, quae hic producere nil necesse. Hactenus ex perantiquo libro ms. qui magna cura inter ejus Conobii monumenta praestantiora asservatur; ex quo prolixius hoc nomine hausi, quod Tholosates in Galliis sacrum hoc pignus se habere praedicent.

9 *Miracula hic a Locris praetermissa ex veteri ms. Vedastini canobii mihi transmisit Joannes Vallon noster, vir humanissimus, quae hic habes. Auctor fuit ascetes quispiam Vedastinus, qui iis vixit temporibus, ut ex primo et tertio patet miraculo.*

MIRACULA

Quae contigerunt in relatione capitis S. Jacobi Apostoli ex Aria ad monasterium S. Vedasti.

De quodam puero.

Paralyticus sanatur.

Mulieris cujusdam parvulus filius morbo paralytico, membris omnibus in globum collectis dirigit; sed cum mater moerens et clamans, universa prosequente vicinia, S. Michaeli, ubi adhuc sanctuarium servabatur, adiiisset, et in ipsis foribus ecclesiae, Dei et S. Jacobi patrocinium lacrymabiliter inlammasset; repente puer convuluit. Quod miraculum meritis beati Apostoli gestum esse nemo ambigat, cum apud Deum et Sanctos ejus magna fides mulieris id obtinuerit, et parvulorum innocentia, qualium est regnum caelorum, in conspectu Domini plurimum possit. Puerum postea in ecclesia nostra frequenter

vidimus, et multos eum quasi testem et materiam miraculi amplectentes atque deosculantes aspeximus.

EX VARIIS AUCT.

De Frumaldo Episcopo.

Frumaldus * Canonicus S. Mariae Atribatensis, et Ostrevandensis Archidiaconus, postea Episcopus, vir magna gravitatis et prudentiae, in lectum aegritudinis lapsus est, et in tantum vexatus ut de vita desperaret. Cui cum aqua, in qua caput S. Jacobi fuerat intinctum, propinaretur, eamque hausisset, melius habuit, et per paucos dies recepta ad integrum sanitate, se beati Apostoli meritis convalescere nobis praesentibus asseruit, eique vovit votum, quod eum omni vita sua tenere vidimus.

* *Cl. Rob. Frumaldus, ex cod. Thua. alijs Frumoldus.*

Visio Abbatis S. Vindiciani de Monte Sancti Eligii.

Enstachius Abbas S. Vindiciani de Monte S. Eligii, vir potens in scripturis et arte medicinae, ea die, qua receptum est sanctuarium, invitatus ad nos veniebat: et juxta aquas de Anpanio agens iter, super ecclesiam S. Michaelis mirae claritatis lucem radiare intuens, suis Canonicis ostendit. Quod cum nobis retulisset, ipsam horam fuisse comperimus, qua nostri Seniores Abbati in ecclesiam S. Michaelis venerant obviam, et sanctas reliquias ad nos delaturi de eadem ecclesia reverenter emiserant. Mirati sunt super hoc universi: maxime cum sol suum jubar adeo mortalibus inviderit, ut tota die illa nebulis caligantibus sepulta, nullum radiorum ejus in aere apparuerit vestigium. Ubi illud etiam in magna admiratione est habitum, quod secundum preces et vota multorum, illa die, quasi in obsequium processuri populi, a mane usque ad horam decimam insolito gelu terrae facies dirigit; cum et ante et postea per totam illam hyemem vel nullum vel rarissimum gelu senserimus, et hyemale tempus ita praeter morem a naturalis frigoris jure depropriatum nunquam experti fuerimus.

Eger convalescit.

Lumen supra templum ubi erant reliquiae.

Gelu divinitus immisum.

Visio matronae.

Matrona quaedam manens in Castello S. Vedasti, ante circiter octo dies quam ulla reddendi capitis fieret mentio, somnium vidit quod Ecclesiae nostrae et totius civitatis bonum nude et aperte portendebat. Vidit scilicet monasterium S. Vedasti suis ex integro decoratum insignibus, Dominum Abbatem in sublimi loco assistentem, et columnam eximii splendoris, quam tenebat in manibus, populis ostendentem. Quae omnia postmodum ex asse compleri vidimus, ecclesiam ornari, structuram ligneam ante altare sanctae Crucis erigi, et super ipsam praecone vehementer intonante relatum caput populo praesentari. His igitur atque aliis, quae studio brevitas omittimus, miraculorum testimoniis, honori atque reverentiae sancti capitis populorum assuevit devotio: et ex illa die jam celebri concursu et oblationum copiis coepit honorari.

Relatio haec aeventura praestenditur.

Fit concursus ad reliquias.

14 Eodem quoque anno, quo praedictus nobilis Comes Flandriarum ipsum venerabile caput B. Jacobi restituit, ad Hispanias orationis gratia et ipsius capitis veritatem inquirendi desiderio accensus, S. Jacobum adivit. Qui eo adveniens coepit explorator curiosius inquirere, an ibi sacratissimum ejusdem caput haberetur; quatenus, an apud nos, an illic verissime haberetur, certior redderetur. Facta inquisitione, quoddam argenteum ei allatum est, in quo a quibusdam esse dicebatur caput, non ipsius Jacobi fratris Joannis, sed Jacobi Minoris ibi repositum ferebatur. Verum cum Comes illud sibi aperiri summo opere postulasset, nec ullo modo impetrare potuisset; a senioribus quibusdam omnino illic non haberi, sed

Comes Flandriae it in Hispanias:

De veritate harum reliquiarum inquiri.

EX VARIIS
AUCT.

*Theca pre-
tiosa inclu-
duntur 20
April. 1175.*

sed olim in Flandrias translatum fuisse, ipsi intima-
tum est. Quod audiens cum gaudio repatriavit, et in
ipsa nocte festivitatis B. Jacobi Atrebatum veniens,
nos super his certiores et alacriores reddidit.

15 Non negligens itaque Venerabilis Abbas, ad
honorem Dei, qui tanto thesauro ejus honoravit
tempora, largâ manu et liberalibus expensis vas insig-
ne jussit fabricari, in quod non multo post reliquias
illas Dominus Petrus tituli S. Chrysogoni Presbyter
Cardinalis, qui illo tempore a latere Domini Papæ
Alexandri in Gallias destinatus, in regno Francorum
Apostolica legatione fungebatur, præsentem et inspi-
cientem innumerabili populorum multitudine, adstante

etiam Frumoldo Atrebatensi Episcopo, qui illic ab
Abbate vocatus aderat, xii Kal. Maii in Octavis Pas-
schæ solemniter et devote reposuit, et data omnibus
benedictione et peccatorum indulgentia, eas in eccle-
sia S. Vedasti perpetuo honorandas Apostolica au-
thoritate firmavit. Ubi usque in hodiernum diem multi
potenti fide et alacri devotione beati Apostoli me-
moriâ adeunt, et ipsis meritis per sancti Spiritus
gratiam peccatorum remissionem accipiunt: præ-
stante Domino nostro Jesu Christo, qui cum Patre et
eodem Spiritu sancto vivit et regnat per omnia sæ-
cula sæculorum. Amen.

DE S. DANIELE MARTYRE PATAVII.

III JAN.

Martyrologium Romanum et Molanus in *Addit. ad
Uward*, Patavii S. Danielis Martyris: *estque hæc
Inventionis dies, ut in Notis docet Baronius ex tabulis
Ecclesiæ Pataviæ. Ejusdem meminere Maurolycus,
Martyrologium Germanicum, Uwardi editio Colonien-
anni 1521.*

*S. Danielis
martyrium, et
inventio.*

2 *Galesinius*: Patavii, S. Danielis Levitæ et Mar-
tyris Inventio. Is enim S. Prodocimi Episcopi Dia-
conus, cum Christianam fidem constantissime palam
prædicaret, ab urbis Præfecto comprehensus, inter
lapideam et ligneam tabulam clavis confossus, mar-
tyrio coronatur. Illius corpus diu occultum, Ulderichi
ejusdem urbis Episcopi precibus, admirabiliter multis
post illius martyrium annis, hoc ipso die inventum
est, summa Cleri et populi celebritate. *Eadem fere
habet Ghinius.*

*Uldericus Epi-
scopus Pata-
vin.*

3 *Uldericus ille, anno MXXIV, creatus Patavinus Epi-
scopus memoratur. Historiam Inventionis S. Danielis
damus ex Agonibus Martyrum: aliamque mortis atque
inventionis ex Bernardino Scardeonio, cujus compen-
dium extat apud Ferrarium in Catalogo Sanctorum Ita-
liæ. Episcoporum Patavinorum extat apud Claudium
Robertum catalogus: nullum tamen Joannem exhibet,
qui circa annum DCLXVII vixerit. Agit de S. Daniele
et Petrus de Natalibus lib. 2, cap. 40.*

INVENTIO S. DANIELIS

ex Agonibus Martyrum excusis.

*S. Daniel Pa-
tavii passus.*

Daniel Levita martyrium passus est in urbe Pata-
vina; verum quo tempore, et a quibus ignotum est.
Sic tamen passio ejus martyriique modus cognitus
est. Nam ipse se revelans cuidam oculis capto in
Tuscia dixit illi: Si vis videndi gratiam obtinere,
vade, pete Patavium, et Danielis Martyris implora
opem, ad memoriâ sepulturæ ejus: ubi et invoca
Domini nostri Jesu Christi misericordiam, et ipse te
illuminabit. Quo audito, cæcus procuravit se in ur-
bem Patavinam deduci. Erat enim annus Domini
septingentesimus sexagesimus septimus. Quo in tem-
pore et urbs illa et in ea multa loca sancta variis
tumultibus et incuris Barbarorum vastata fuerant.

*Patavium a
Barbaris va-
statum.*

5 Veniens itaque cæcus, per omnia templa, orato-
ria, et etiam ruinas locorum sanctorum, diligenter
inquirat, ubinam corpus beati Martyris Christi Da-
nielis requiesceret. At nullus inventus est qui illi
quidquam indicare posset. Unde ipse effectus admo-
dum tristis, se illum putabat: orabat tamen Do-
minum per omnia devotionis loca, ut ejus misericordia

sibi subveniret, et si usquam in ea urbe Daniel Mar-
tyr ejus quiesceret, preces ejus exaudiret, ut ipse
visum reciperet.

*Iterum cæco
apparet Du-
niel.*

6 Cum igitur id per dies complures faceret, et se-
mel orandi causa, sacra divæ Virginis et Martyris
Justinæ subisset aedes, quo in loco Daniel Martyr
conditus fuerat, (id quod tunc omnibus incolis igno-
tum erat) se illi Martyr iterum revelavit, dicens: Hic
ora, nam hic jacet Danielis Martyris corpus, quem
ut visum recipias requirere jussus es. Oravit ergo
eo in loco cæcus; et visum recepit.

*Cæcus visum
recipit.*

7 Quo facto, ipse et sui duces gratias magnifice
Christo et Martyri agentes, adeunt illico Joannem
Episcopum, sanctum virum, qui illo in tempore loco
præerat, et indicant omnia, quæ beneficio Martyris
fecerat Christus cæco, qui illic ex Tuscia advenerat,
et quomodo ad memoriâ Danielis Martyris orans,
visum receperat. Convocato itaque Clero, sociatus
Episcopus, secum ducens cæcum, sed jam gratia
Christi videntem, tendit in sacræ virginis Justinæ
templum. Cui ingresso ostendit is qui fuerat cæcus
orationis locum, ubi et beneficium visus receperat.
Jussit ergo Episcopus circumfodi terram, et aperiri
locum, et invenit instar sepulcri tabulatum lapideum,
longis clavis in summo eminentibus per intima con-
fixum; quod levare jussit: ubi autem levatum est,
vidit in imo aliud tabulatum, quod acies illorum im-
manium clavorum penetrabant, et juxta breve quod-
dam scriptum: HIC CORPUS DANIELIS LEVITÆ, PRO CON-
FESSIOE NOMINIS DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI SIC PASSI,
REQUIESCIT. Jussit ergo venerabilis Pontifex tabulata
aperiri; et reperit corpus Martyris per medullium
capitis, per cerebrum, per pectoris medium, per pec-
tinem, et per cetera corporis membra horribilibus
illis clavis transfixum; sanguinemque adeo recentem,
ac si modo illum glorioso martyrio in odorem suavi-
tatis fudisset. Neque teter cadaveris odor offende-
bat assistentium præsentiam, quia Dominus martyrem
suum a corruptione præservaverat. Ex quo intellexe-
runt Pontifex et viri sancti ac religiosi qui assiste-
bant, martyrii Danielis pro nomine Jesu Salvatoris
passi modum.

*Reperitur
corpus S. Da-
nielis.*

8 Levatum igitur corpus, et pretiosis velaminibus
adornatum, Episcopus, sancti viri, universus Clerus,
et populus innumerus cum canticis et hymnis intule-
runt in majorem ecclesiam sub nomine Dei genitricis
Mariæ fundatam anno, qui dictus est, septingen-
tesimo sexagesimo septimo. Ubi Christus inter-
ventu sui Martyris virtutes fecit et signa; cui eum
Patre et Spiritu sancto honor et gloria in sæcula.
Amen.

*Defertur cor-
pus ad tem-
plum B. Vir-
ginis.*

DE